

تاریخچه پیدایش اولین کودکان گستان ایرانی در مسابله و برنامه آن

از سایر آموزشگاهها دشوار تر و مهم تر گرفت؛ چه آدمی بمنزله نهال نوری است که در سایه مواظبت و توجه باغبان لایق قد افراشته برومند میشود. همین کودکان کوچک و ضعیفند که در آینده مردان بزرگ میشوند و در زمره متفکرین و خرد مندان در میآیند.

یکی از شایع درخشان نهضت روز فرخنده سوم اسفند که با دست توانای اعلیحضرت همایون شاهنشاهی بر پا گردید این است که هر ایرانی میهن دوست وظیفه دار شد با این تحول تاریخی همپای گردیده در حدود قدرت و کاردانی خود برای ترقی و پیشرفت ایران بکوشد. کودکان بایلی کوچک خود باقیه را ششم میکند

محیط بی آلابی که این فرزندان خرد سال را در دامان خود پرورش میدهد در ۱۰۴ سال پیش با دست پدا کوه های بزرگ مانند فریل و بستازی تأسیس یافته و با نچه کودکان نامیده شده است.

کود گستان بر سابه بمنظور آنکه خدمت پشندیده ای بجامعه فرهنگی ایران انجام داده و سهم خود در راه ترویج آموزش و پرورش کوشیده باشد با همه مشکلاتی که از لحاظ ضعف عالی در پیش داشت در ۱۵ خرداد ۱۳۱۰ از

واضح است که رشد معنوی و پایه تمدن هر ملت منوط بتعمیم آموزش و پرورش است. کود گستان دبستان، دانشگاه، رامیتوان دستگاه منظم آموزش و پرورش نامید یعنی وسیله بالارندن سطح معلومات و مجتهد کردن افراد کشور بر تریبت صحیح و علمی.

چون ملکت اخلاقی از اوان کود کی در نهاد هر کس جایگزین میشود، وظیفه کود گستان را باید

کودکان با این نغمه ها چیزهای گوناگون میسازند.

تبدیل کرد و امکان کنونی منتقل گردید، ولی باز از نقصان بودجه خلاص نشده بود تا آنکه ۱۷ دیماه ۱۳۱۴ یعنی روز یکشنبه بانوان طلوع کرد و بانوان ایران از نقاب سیاه روزی بدر آمدند، بیداری بانوان سبب شد که با امر پرورش کودک دقت بیشتری میزول دارند و فرزندان خردسال خود را برای استفاده از تربیت

صحیح بکودکستان بیاورند. از این پس روز بروز بر شماره کودکان افزوده شد تا اکنون که متجاوز از ۲۰۰ تن کودک در این بنگاه بسرپرستی یک مدیر و ۶ معلم مواظبت میشوند. این کودکستان دارای پنج کلاس، یک سالن، یک اتاق آرایش، یک اتاق دفتر، و یک اتاق پذیرایی، یک اتاق دست شویی و ۲ اتاق نهار خوری است و در زمستان و تابستان به مقتضای فصل وسایل آسایش کودکان از هر جهت مهیاست. ورود در این کودکستان برای همگان آزاد است و کارکنان این بنگاه با تعلیم برنامه متنوع روزانه و آموختن کارهای دستی و بازیهای کوناگون پرورش جسم و روح کودکان کمک مینمایند. دفتر یاد داشت کودکان که در منظر واردین قرار گرفته مایه نهایت سر بلندی و نمونه فعالیت و انجام وظیفه وجدانی کارکنان این کودکستان است، چه بدستخط مبارک و الاحضرتین شاهدخت موشح گردیده و مردان نامی و بزرگ نیز مانند

درس کودکان

کودکستان بر سابه را صادر فرمود.

چون سال تحصیلی از ۱۵ شهریور آغاز میشد لازم بود در طی این مدت کم مقدمات کار را فراهم آورده مواعید را از میان برداشت. کودکستان با کوشش تمام و تبلیغ بیانی توانست در ۱۶ شهریور پذیرائی چهار کودک را بعهده گیرد و دوره خدمات خود را شروع کند. در این هنگام روزنامهها و مجلات تهران از مساعدت قلمی دروغ نکرده با انتشار مقالات سودمند در پیرامون اهمیت کودکستان ذهن توده ایران را بقواید این مؤسسه آشنا کردند، در نتیجه این کمکهای جنونی در آخر شهریور کودکستان دارای ۸ کودک شد و در ۲۳ مهرماه ۱۳۱۰ با حضور همداختن از بزرگان کشور جشن گشایش خود را برپاست آقای اسماعیل ممتاز «ممتاز الدوله» رئیس شورای عالی فرهنگ وقت برین با شرکت در این جشن یکی از نمایندگان مجلس بایبان رسائی موضوع کودکستان را پیش کشیده حاضرین را بمساعدت این بنگاه فرهنگی تشویق نمود. کم کم کودکستان رشد کرده در دیماه ۱۳۱۰ از ۲۸ کودک و آخر فروردین ۱۳۱۱ از ۳۸ تن کودک پذیرائی میکرد.

مدتی نگذشت که کودکستان در خور توجهات عالیه دودمان معظم سلطنتی واقع گردید و در آذرماه ۱۳۱۵ والا حضرت شاهدخت شمس بهلوی بانشریف فرمائی خود در جشن کودکستان منشی عظیم باین مؤسسه گذاشتند، از آن پس همه ساله جشنهای این کودکستان با قدم مبارک و الاحضرتین شاهدخت شمس بهلوی و شاهدخت اشرف بهلوی زینتی سزا بخود گرفته بغایت مفتخر میشود. باوجود حسن استقبالی که از طرف مردم نصیب این بنگاه جوان میگردد باز کودکستان در تنظیم درآمد و هزینه خود موفق نبود و هزینه گزاف با درآمد کم آن تکلف نمیکرد، در این هنگام با مساعدت شایان تقدیر وزرای وقت و عدهای از اشخاص نوع دوست مبلغی اعانه فراهم آمد و در اختیار کودکستان قرار گرفت، کودکستان نیز از این مبلغ بالا ترین فایده را برده محل خود را بخانه بهتری

سلام کودکان

دارند دقیق میسازد تا از آسف می
 بشوار و از جنه می بگن ببرند از
 اشیائی که در پیرامون کودك یافت
 نمیشود هرگز صحبت نمیدارد .
برنامه این کودکانست - چون
 مریبان کودكستان باید روح ابتکار
 داشته باشند تا بتوانند برنامه ای را که
 درست دارند باشناختن چیز هائیکه در
 طی عمل بدان می میرند توام سازند از
 شرح جزئیات خودداری نموده و برنامه
 کلی آنرا مینگاریم . بنا بر این برنامه
 این کودکان بطریق زیر است .

۱ - شعر و سرود - در این
 درس کودکان اشعار کوچک و ساده را
 که در اطراف شناسائی حیوانات اهلی
 و پرندگان کوچک مثل پروانه و کنجشک و مرغهای خانگی و اشیاء دیگر
 ساخته شده و بفکر وزبان آنها نزدیک است میآموزند ، بدین ترتیب که مریبی
 اول در اطراف آن حیوان و اشیاء صحبت نموده بعد واژه های اشعار را یاد
 داده سپس آهنگ را میآموزند . در نتیجه کودکان منعلق ، ادراک و دقتشان
 پیشرفت مینماید .

۲ - تخته بلاری - تخته های مختلف بشکل هندسی را به آنها داده تا
 مطابق میل و سلیقه خودشان با طبق سرمشق مریبان عبارات - انومیل - ترن
 تونل - پل و چیزهای دیگر بسازند . در نتیجه این کار سرعت عمل و حس ابتکار

در خانه های روستائی
 را بین دراناد تاگور و هیئت رئیس کنگره بانوان و غیره در آنجا مطالبی
 نوشته اند .

درده سال پیش که بتأسیس این کودكستان اقدام شد اولیاء کودكان مشغول
 اساسی کودكستان را دریافته ، از این محل همین يك اشظار را داشتند که کودك
 را برای نگاهداری بدانجا سپرده از زحمت و بازگوشی وی آسوده بشوند ،
 برای باطل کردن این عقیده کودكستان به تشکیل نمایش های سالیانه همت
 گماشت تا هم فکر و ادبش کودك را با اسلوب صحیح باز کرده و هم استعداد
 ذاتی کودكان را بروز دهد .

این کودكستان از روش نیکوی پداگوگیک های بزرگ مانند پستاناری
 و فر ویل که نخستین کودكستانرا در جهان تمدن بنیاد نهاده اند پیروی کرده
 و باروش نوین آموزش و پرورش امریکائی توام ساخته ؛ آنگاه با روحیه خاص
 کودكان ایران وفق میدهد ، کودكان را همه چیزهایی که در محیط او جایی

رقصها و جامه های گوناگون

در بچه‌ها تولید میشود و فکر آنها را بکار میاندازد.

۳ - حکایت و صحبت - که یکی از مهمترین دروسهای کودکان است و خود کودکان هم آنها را خیلی دوست میدارند بدین طریق انجام میگردد که مربی قبلاً حکایتی را که بافهم کودکان نزدیک باشد و یا شرحی از عملیات و کارهای خود کودکان که نتیجه

اخلاقی داشته باشد تنظیم نموده باینسان ساده و حرکات عملی برای آنها میگوید؛ پس از آنکه چند مرتبه تکرار کرد در آنخصوص با کودکان داخل گفتگو میشود و دامنه صحبت را تا جایی که در خور فهم آنها است میکشد.

در اثر اینگونه قصه گوئی و صحبت حسن قضاوت و تمیز خوب از بد و زشت از زیبا در نهاد اطفال بروز مینماید.

۴ - نقاشی آزاد - در این درس کودکان کاملاً آزاد بوده و در نقاشی هیچ راهنمایی نمیشوند؛ زیرا کودک هر چه را فکر کند روی کاغذ میآورد بطوریکه وقتی مربی از او میپرسد چه کشیدی؟ آنرا بچیزهای ساده شبیه میسازد و اگر چیزی کم دارد مثلاً یک آدم کشیده چشم ندارد از او میپرسد این آدم چه کم دارد؟ بچه به نفس آن پی برده مینمهد که چشم ندارد. در این درس حس ایجاد و ابتکار در بچه تولید میشود.

۵ - نقاشی با سیستم - طریقه عمل چنین است که مربی روی کاغذهای شطرنجی خطهای مستقیم و افقی رسم نموده که پس از تکمیل بشکل لیوان، تختخواب، میز، سندی و غیره درمیآید؛ کودک باید از زوئی سرمشق پیروی کند. در این درس نظم و ترتیب را خواهد آموخت.

۶ - کاغذ تا کردن - کودکان با سرپرستی مربیان از کاغذهاییکه قبلاً با اندازه بریده شده، نمکدان، گنجشک، لباس، بادبزن و غیره میسازند؛ بدینوسیله سرعت عمل و حس ایجاد و پیشرفت فکری در آنها نمو میکند.

۷ - اشیاء مختلف - در این درس اشکال مختلف از حیوانات و میوه‌ها و اشیاء دیگر را بکودکان نشان داده و توضیحات لازمه را با آنها میدهند و اشکال مختلف بوسیله اشیاء مختلف مانند نخود، لوبیا، عدس، برنج، تخمه، پولک، مینجوق و غیره ساخته و درخته میشود که تأثیر کلی در زندگی کودک دارد.

۸ - نقاشی بانمونه - آموزگار قبلاً نمونه‌های مختلف روی کتابچه و کاغذ از میوه‌ها و حیوانات و غیره رسم نموده کودکان با ممدادهای رنگین آنها را رنگ میکنند؛ بدینوسیله حیوانات و میوه‌ها و رنگها را میشناسند.

۹ - کاغذ چسباندن - کودکان کاپیکه بزرگترند باقیچسب اشکال مختلفی را که قبلاً کشیده شده، چیده باناشسته و قلم مو روی مقوا یا کاغذ میچسبانند.

با شلغم، پروانه و گل شدن، توپ بازی، اسب بازی، اتومبیل بازی و غیره. این قسمت خیلی توسعه داشته و نمیتوان حدی برای آن قائل شد زیرا بسته بنظر و فکر مربی است و بیشتر ترفی کودکان بدینوسیله صورت میگیرد چه بدانها معنی اتحاد، یکسانی، کمک، اطاعت و احترام نسبت بیکدیگر فهمانیده میشود.

۲۱- حساب - حساب در کود کستان فکری نیست و عملی است، کوچکها تا ۱۰ و بزرگها تا ۱۰۰ را میآموزند و تمام با اشیاء مانند مداد رنگی، شیرینی، میوه، گردو و چیزهای دیگر آموخته میشود و در کلاسهای بالاتر شکل اعداد را نیز میشناختند، بدینطریق که با کافز رنگی شکل اعداد چیده شده و روی آنرا بنسبت عدد از یک تا ۹ سوراخ میکنند تا خوب ذهنی آنها شود.

۲۲- زبان - فارسی در کود کستان آموخته میشود، یعنی از کافزهای رنگی حروف را بریده روی مقوا میچسباند یا روی مقوای سفید کشیده رنگ میزنند مانند، بابا، مامان، در، دیوار، صندلی و غیره کود کاتبکه شش سالشان تمام و وارد هفت میشوند مختصری نوشتن و خواندن حمله های کوچک را میآموزند.

۲۳- مهمانی - در هفته یکمرتبه کود کان بهماننداری مشغول میشوند، ظروف جای و خوراکی تنظیم نموده چیزهای مختلف را بجای خوراکی انتخاب و طرز مهماننداری و معاشرت را عملاً میآموزند.

تعلیمات دیگری بزرگ کود کستان آموخته میشود که شرح آنها موجب اطمینان است.

این کود کستان در ایام تابستان بزرگوار و وسایل آسایش و تفریح کود کان از هر حیث فراهم است، سیچها طبق برنامه ای که گفته شد با مختصر تفاوت به نسبت تغییر فصل رفتار میشود. شن بازی، آب پاشی، بانچه بندی و غیره تعلیم داده میشود، کود کان بالباس مخصوص شنا حوله جدا گانه که از منزل با خود میآورند در حوض کود کستان شنا گیری مشغول میشوند بعد از ظهر هاهم در اطرافهای بزرگه بیشتر احوال میبرند و یکی از نکات بسیار مهم که در هر کود کستان باید رعایت شود در خوشبختانه در این کود کستان صورت عمل بخود گرفته است تغییر نکردن آموزگاران است چونکه ثابت بودن مربیان محیط انس و الفتی را ایجاد میکند که در روحیه کود کان تأثیر شگفتی دارد و تغییر این محیط خاطر فرم کود که را دستخوش شکنجه نمینماید. مربیان این کود کستان ثابت هستند و بعضی از آنها ۹ سال سابقه آموزگاری دارند، این مربیان فقط در یک کلاس درس نمیدهند و پیوسته سیار میباشند زیرا روش تدریس و اخلاق و رفتار مربیان یکسان نبوده و باهم فرق دارد و کود کان از این اختلاف فایده برده با اخلاق گوناگون آشنا میشوند.

بنابر آنچه گفته شد کود کستان جایی است که افکار کود کان را روشن، استمداد و لیاقشان را آشکار، جسمشان را قوی و روحشان را آزاد میسازد، یسی از فضایل اخلاقی را در آنان پرورش میدهد که شاه پرستی، مینهن دوستی، بزدان شناسی، نوع خواهی، شجاعت و عزت نفس از جمله آنهاست.

دقت کود کستان بر سببه

۱۰- منجوق نغ کردن - بچه های کوچکتر منجوق ها را نغ کرده و بزرگترها آنها را میدوزند و با منجوق های رنگارنگ کلوئید، انگشتر، دستبند و غیره میسازند. در نتیجه این درس به پشتکار و استقامت عادت میکنند

۱۱- ورزش - بطوریکه گفته اند عقل سالم در بدن سالم است بنا بر این یکی از نکات مهم تدریس در کود کستان ورزش است ولی باید خیلی مختصر و ساده باشد تا کود کان کوچک بتوانند آنها را انجام دهند، ورزش بوسیله بازیهای مختلف و آهنگ و سرود و طبل انجام شده راه رفتن و ایستادن آنها بطرز صحیح صورت میگیرد.

۱۲- گل بازی - از گلی که قبلاً با خاک رس و روغن ساخته شده چیزهای مختلف مانند حیوانات، میوه ها، کله، بشقاب، زبیل و غیره ساخته بعد آنها را رنگ میکنند و بدینوسیله حیوانات و اشیاء را میشناسند.

۱۳- دوخت - مربی روی مقوا قبلاً اشکال مختلفی رسم و آنها را سوراخ مینماید، کود کان بانغ رنگین روی آنها میدوزند یا از کافزهای رنگی لباس بریده و دوخته بتن عروسک مقوایی میپوشانند.

۱۴- چوب حصیری - کود کان بتوسط چوب های حصیری یا چوب کبیریت نقشه هائی تهیه نموده تختخواب، صندلی، چراغ و غیره میسازند تعداد چوبها به نسبت اشکال مختلف تغییر نموده بدینوسیله ساختن اشیاء و حساب را یاد میگیرند.

۱۵- بافت - از کافز رنگی مانند حصیر بریده و از رنگ های دیگر رویان باریک میبرند، بعد رویانها را از وسط حصیر رد میکنند تا بشکل حصیر درآید و از آنها دستمال سفره، کیسه، جاکافز، پاکت و غیره میسازند و بدینوسیله اشیاء و رنگها را میشناسند.

۱۶- سخن رانی - هفته یک بار مدیر یا یکی از مربیان موضوعی در نظافت، آداب معاشرت و قسمتهای اخلاقی دیگر انتخاب و در حدود فهم کود کان صحبت میکنند، بعضی اوقات اینکار را خود کود کان انجام میدهند. بدینوسیله صحبت کردن نزد اشخاص و در جامعه را میآموزند.

۱۷- لوتو - این درس بطرز لوتو است ولی تمام اشکال آن با حروف یا حیوانات اهلی و وحشی و پرندگان و خزندگان و نباتات و غیره میباشد. بدینوسیله کود کان کلیه اشیاء را میشناسند.

۱۸- گوش ماهی - گوش ماهی را بچه ها به ترتیب روی مقوای یاروی میز میچینند و بعضی اوقات قاب عکس و جمبه و غیره ساخته روی آنها را با گوش ماهی زینت میدهند، بدینوسیله میفهمند که از چیزهای مختصر بی مصرف هم میتوان طبق سلیقه چیزهای خوب ساخته و آنها را بکار برد.

۱۹- نمایش - در هفته یک بار کود کان آنچه را یاد گرفته اند بطرز نمایش انجام میدهند، بدین طریق که یکی شعر و سرود میخواند، دیگری مرقصد، سومی بازی میکند، بدینوسیله هر چه آموخته اند ظاهر نموده و قوه بیان آنها نیز نمو میکند.

۲۰- بازیهای آزاد - در این درس بازیهای انتخاب میشود که بچه ها سدعه نخورد مانند موش و گربه، قایم باشک، ماشین دودی، بابا پیره